

Dėl mokesčių įstatymų pakeitimo projektų pagal Finansų ministerijos lydraštį [6K-23/1747](#)

RAŠTAS

Pagal LR teisėkūros pagrindų įstatymo nuostatas teikiame nuomonę dėl mokestinių teisės aktų projektų.

Siūlome nepritarti GPMĮ ir VSDĮ projektams dėl šių priežasčių:

1. Poveikio vertinimas buvo atliktas pažeidžiant teisėkūros pagrindų įstatymo (TPI) nuostatas:
  - 1.1. Numatomas teisinio reguliavimo poveikio vertinimas (TRPV) atliktas pagal 2021m. duomenis, kurie buvo stipriai paveikti COVID ir netinka 2026m. planuojamų dydžių skaičiavimui.
  - 1.2. Numatomo TRPV-e yra skaičiavimų klaidos, kurios suponuoja neteisingą poveikio vertinimą, net jei atlikimui būtų taikyti reprezentatyvūs duomenys, tinkami 2026m. numatomo poveikio suskaičiavimui.
  - 1.3. Numatomo TRPV-e nebuvo įvertinta, kaip keisis mokesčių surinkimas, kai dėl padidintų mokesčių: didėja motyvacija šėšeliui, emigracijai (pvz. FM pristatydama projektą pasakė, kad nežino kokias tai profesijas palies - t.y. rengiant projektą nebuvo analizuojama kokias profesijas tai palies), didėja mažo verslo rizika bankrutuoti arba nutraukti veiklą, mažėja mažo verslo konkurencingumas, didėja vidinė infliacija dėl padidintų kainų.
  - 1.4. Nebuvo konsultavimosi su visuomene, kuris atitiktų TPI (pvz. 2023-04-07 Finansų ministerija užblokavo visos Lietuvos gyventojų klausimų uždavimą savo Facebook paskyroje. Kai kito interaktyvaus kanalo gyventojams išsiaiškinti apie pokyčius nebuvo). Pastabų teikimo datai 2023-04-11 nėra išviešinta ir išdiskutuota visa projektų įtaka. Pvz. aiškinamajame rašte nėra pasakyta, kad dėl pakeisto nuomos apmokestinimo labiausiai nukentės socialiai pažeidžiamos grupės, kurioms savivaldybės taikydavo verslo liudijimo mokesčio lengvatą arba periferijos gyventojai, kurių nuomos pajamoms dabartiniu metu taikomas mažesnės kainos verslo liudijimas, nei kad jis taikomas Vilniuje. Sakoma, kad siekiama teisingumo, bet VSD, PSD mokesčiai būtų skaičiuojami kad ir nuo 180 VDU gyventojų pajamų, jei tų pajamų rūšis skirtinga, nors išmokų dydžiai ribojami 60 VDU.
  - 1.5. Dėl viršuje išvardintų dalykų įtakos pažeistas TPI 3 str. 2d. 4p. – atvirumo ir skaidrumo principas.
2. Šalies ekonominė ir politinė situacija nėra tokia, kad būtų galima didinti mokesčius visiems nuo mažiausiai uždirbančių iki vidutinės klasės. Reformoje yra dalykų, kurie rodo, kad jog bus labiau gilina socialinė atskirtis ir skurdas, kas neatitinka Lietuvos siekio.

Pasiūlymai:

1. Siūlome sudaryti poveikio vertinimą atsižvelgiant į šešėlio, emigracijos, smulkaus verslo konkurencingumo mažinimo rizikas. O vertinimo atlikimui naudoti 2022m. duomenis, kurie bus aiškūs po 2023m. gegužės 2d.
2. Siūlome parengti interaktyvias aiškias skaičiuokles, kurios leistų gyventojams suprasti, kokie pokyčiai planuojami ir sudarytų sąlygas dalyvauti diskusijoje.
3. Visuose mokesčių pakeitimuose (GPM, PM, PVM, VSD) turėtų būti ne fiksuoti dydžiai, bet automatiškai indeksuojami dydžiai atsižvelgiant į infliaciją.
4. Pagal pateiktą projektą VSD, PSD mokesčiais gali būti apmokestinamas skirtingų rūšių pajamos, kai jų metinė suma viršija 180 VDU. Rekomenduojame pataisyti VSDĮP.
5. Šeimynos siūlome palikti 50% bazę VSD, PSD įmokų mokėjimui, bet leisti laisva valia pasirinkti mokėti PSD, VSD nuo didesnės sumos.
6. Dėl 1,31% nedarbo draudimo.
  - 6.1. Siūlome 1,31% nedarbo draudimą taikyti verslo liudijimams. O IDV pagal pažymą atveju 1,31% taikyti nuo MMA, bet ne nuo visų gyventojų apmokestinamųjų pajamų, paliekant gyventojui pasirinkimo teisę gauti didesnę draudimo apsaugą, kai jis pats pasirenka papildomai sumokėti 1,31% įmokas nuo sumos, kuri viršija 12 MMA per metus.
  - 6.2. Siūlome netaikyti privalomo 1,31% nedarbo draudimo asmenims dėl ne darbo užmokesčio pajamų, jei tas asmuo yra dirbantis pagal darbo sutartį ir jau yra draustas dėl nedarbo draudimo.
  - 6.3. Siūlome netaikyti 1,31% nedarbo draudimo pensinkams ir kt. asmenims, kurie nedarbo atveju niekada negaus nedarbo išmokos. Pvz. netaikyti 1,31% nedarbo draudimo įmokų mokėjimo asmenims (VL, IDV), jei jiems iki pensijos liko mažiau nei 3 metai ir jų metinės pajamos yra mažesnės nei 6MMA.
7. Siūlome suvienodinti Sodros 60 VDU lubų taikymo principą darbuotojams dirbantiems pagal darbo sutartį (DS) su kitais asmenimis, atsisakant darbuotojo PSD, ir darbdavio VSD įmokų mokėjimo, kai darbo užmokesčio pajamos viršija 60 VDU. DS atveju jos vis tiek yra mokamos net jei pajamos viršijo 60 VDU.
8. Dėl MB nario civilinės paslaugų sutarties. Siūlome netaikyti papildomo 20,81% (VSD, PSD) apmokestinimo, kai tas MB narys jau yra PSD, VSD draustas nuo ≥12MMA per metus. MB yra patraukli verslo forma dėl smulkaus verslo vystymo ir plėtos. Jei yra nuogastavimų dėl to, kad MB gali būti ir didelis verslas, kuris naudosis mažam verslui sukurtu lengvatiniu režimu, siūlome MBĮ panaikinti nuostatas ribojančias CPS išmokų dydį (100'000eur) ir nustatyti PMĮ kokiais atvejais ir kokios MB nario paslaugos teikiamos MB yra leidžiami atskaitymai. Atkreipiame dėmesį, kad sąvokos „civilinė paslaugų sutartis“ teisės aktuose nėra, todėl būtina GPMĮ apibrėžti Civilinės paslaugų sutarties terminą, ką jis apima. Kol nėra apibrėžimo, į civilinę paslaugų sutartį papuola nuomos, paskolos, įgaliojimo ir kt. atsitiktinės sutartys.
9. Siekiant teisingumo, turėtų būti taikomas toks pats NPD visoms GPM apmokestinamoms pajamoms, jei jų bazinis GPM tarifas yra 20%. Dabar 625 eur darbo užmokesčio (DU) neapmokestinama GPM, kai IDV atveju taikomas 5% GPM tarifas.

10. Dėl verslo liudijimų.
  - 10.1. Siūlyme neriboti minimalaus VL išpirkimo termino, bet nustatyti maksimalią pajamų sumą, kuriai gali būti taikoma VL mokesčių skaičiavimo būdas atsižvelgiant į išpirtą dienų skaičių arba sumokėtą mokestį už VL.
  - 10.2. Siūlyme palikti dabartinį VL schemas taikymą (iki 4500 eur), kai pirkėjas yra juridinis asmuo.
  - 10.3. Siūlyme nenaikinti VL nuomai, kai yra nuoma gyventojas- gyventojui, kad išvengtų didesnio periferijos ir socialiai remtinų asmenų apmokestinimo.
11. Dėl IDV. Siūlyme palikti 30% prezumpcinių išlaidų taikymą ir koreguoti kredito formulę, kurioje progresyvus GPM tarifas būtų taikomas ne fiksuotame intervale: 20'000-35'000 eur, bet indeksuotame intervale, pvz. 12VDU-24VDU.
12. Dėl 5% pelno mokesčio tarifo. Siūlyme peržiūrėti PM lengvatinį tarifą taikant EIM pasiūlytą ribinio pelno modelį.
13. Dėl PMĮ momentinio nusidėvėjimo. Siūlyme leisti pačiai įmonei nusistatyti leidžiamų atskaitymų nusidėvėjimo normą, t.y. nusidėvėjimo sąnaudų priskaitymo sumų neriboti normatyvais.
14. PMĮ, automobilių leidžiami atskaitymai. Per sudėtingas taikymas. Siūlyme paprastinti, pvz. galėtų būti metinis brangių automobilių mokestis, kuris skaičiuojamas nuo šaltinio pagal automobilio balansinę vertę, o ne pagal įsigijimo kainą, kuri buvo prieš 10 metų ir senas automobilis nėra laikomas prabangos preke. Nėra įvertinta, kad dažnai pelno nesiekiantys asmenys negalintys išimti pelno, įsigyja prabangius automobilius ant VŠĮ, jie retai kad būna pelningi ir jiems nėra aktualus leidžiamų atskaitymų ribojimas. Tokia tvarka skatintų prabangius a/m įsigyti ant fizinio asmens, kurio prabangus turtas neapmokestinamas.
15. Siūlyme atsisakyti dovanų apmokestinimo tarp šeimos narių. Nebuvo gautas argumentuotas paaiškinimas, kurioje vietoje yra piknaudžiaujama, neįmanoma įvertinti, kad siūlomas sprendimas yra vienintelis geriausias sprendimas pagal TPĮ nuostatas.
16. Dėl progresinio GPM tarifo. Siūlyme nustatyti mažesnius laiptelius iki 1 mln.eur metinių pajamų, kai maksimalus tarifas būtų taikomas pasiekus 1 mln. eur metines pajamas.
17. Dėl nekilnojamo turto mokesčio. Siūlyme peržiūrėti idėją iš esmės ir panagrinėti Norvegijoje taikomą brangaus turto apmokestinimą, kuris nerūšiuoja apmokestinamo gyventojo turto į kilnojamą ar nekilnojamą (sumuojamas visas nuosavas turtas, įskaitant paskolas, pinigus, akcijas ir t.t.).
18. Pritariame PVM 55'000 eur ribos nustatymui. Siūlyme nuo 2025m. ją indeksuoti ir taikyti 66 MMA arba 32 VDU.
19. Siūlyme atsižvelgti į EIM pasiūlymus dėl ekonomikos skatinimo ir verslumo didinimo.

Su pagarba, LBAA prezidentė Daiva Čibirienė